

Qui no té memòria ha de tenir cames

Estimats diocesans,

Som en temps de Nadal. Aquests propers diumenges, la litúrgia ens convida a contemplar *grosso modo* els esdeveniments centrals de la infància de Jesús. Un d'aquests escenaris vitals decisius és la família. Ja vam dir que no existeix la família perfecta, sinó aquella que té l'interès de viure l'evangeli, l'Amor. La vida cristiana necessita aquests nuclis humans a través dels quals s'aprenen les grans lliçons de la vida, a saber: escoltar, dialogar, perdonar... estimar.

Sempre he pensat que la família és com un violí. M'explico. És una caixa de ressonància esplèndida, amb unes cordes que, elevades gràcies a un pont, queden òptimament en tensió; passant-hi l'arquet, les fa vibrar, i dins la caixa hi trobem l'ànima, gràcies a la qual el so s'amplia i fa que el violí tingui vida. Quina meravella. I així, afirmem que, si tocar bé un violí és més que difícil, viure en família també. Tot un art. Per això em ve al cap aquella dita amb la qual parlem de la necessitat d'estar sempre en alerta: «qui no té memòria ha de tenir cames».

I és ben veritat. No sempre estem a l'alçada de les circumstàncies. La missió, i en general la vida cristiana, té molt a veure amb la disponibilitat. La «memòria» és quelcom important per reconèixer d'on venim, però quan aquesta falla, les «cames» són decisives. En una família també passa el mateix. Els inconvenients s'acaben resolent no per la força, sinó pel diàleg; no pel pes de la història, sinó per l'habilitat i l'enginy d'escoltar-se. Així, podem dir que els records són adients, òptims, sempre que no ens bloquegin en un passat que no tornarà.

En tot projecte missioner —i la família és un lloc primordial— cal el diàleg i l'escolta. En una família es couen les relacions i els vincles que, el dia de demà, donaran peu a propostes vitals de gran volada, i això sabent que en cada unitat familiar no hi ha ningú que visqui la fe de la mateixa manera. Les inquietuds de cada membre familiar són ben diverses.

La família de Jesús era un lloc de Déu. Josep i Maria no vivien la fe de la mateixa manera, però la vivien. Llegien la partitura que Déu els havia escrit i, al mateix temps que la interpretaven, amb la seva disponibilitat, compromís i oració, composaven nous fragments. És així com aprenien a estimar i a estimar-se.

Tots som, alhora, intèrprets i compositors. Els passatges que recordem de la nostra infantesa resten ben marcats en el nostre cor. Però no podem viure només de records. Cal ser «constructors familiars», instruments disposats a sonar bellament en tots els espais possibles. Animem-nos. Quan en un violí sonen dues cordes harmoniosament, la impressió és excel·lent. Imaginem-nos si tots els membres d'una família conjuguen el verb «estimar». Imaginem-nos si tots els qui ens diem cristians, aquí al Bisbat de Lleida, som dels qui ens mantenim fermes a descobrir-nos i tractar-nos com a germans. Seria un passatge inoblidable per a les generacions futures.

Cal generar records? Sí, però també capacitats per ser actius avui, en el nostre present. D'aquí que, quan fallin els records —perquè pot passar, tard o d'hora—, tinguem l'enginy i la gosadia de deixar-nos portar per la força i la destresa de seguir conjugant el verb «estimar», dialogant i escoltant. Això ens unirà, més d'hora que tard.

Amb la meva benedicció i afecte,

+Daniel Palau Valero

Bisbe de Lleida

El que no tiene cabeza, tiene que tener pies

Estimados diocesanos:

Estamos en tiempo de Navidad. Estos próximos domingos, la liturgia nos invita a contemplar, grosso modo, los acontecimientos centrales de la infancia de Jesús. Uno de estos escenarios vitales decisivos es la familia. Ya dijimos que no existe la familia perfecta, sino aquella que tiene el interés de vivir el Evangelio, el Amor. La vida cristiana necesita esos núcleos humanos a través de los cuales se aprenden las grandes lecciones de la vida, a saber: escuchar, dialogar, perdonar... amar.

Siempre he pensado que la familia es como un violín. Me explico. Es una caja de resonancia espléndida, con unas cuerdas que, elevadas gracias a un puente, quedan óptimamente en tensión; al pasar el arco, las hace vibrar, y dentro de la caja encontramos el alma, gracias a la cual el sonido se amplía y hace que el violín tenga vida. ¡Qué maravilla! Y así, afirmamos que, si tocar bien un violín es más que difícil, vivir en familia también lo es. Todo un arte. Por eso me viene a la cabeza aquel dicho con el que hablamos de la necesidad de estar siempre en alerta: “el que no tiene cabeza, tiene que tener pies”.

Y es bien cierto. No siempre estamos a la altura de las circunstancias. La misión, y en general la vida cristiana, tiene mucho que ver con la disponibilidad. La «memoria» es algo importante para reconocer de dónde venimos, pero cuando esta falla, las «piernas» son decisivas. En una familia sucede lo mismo. Los inconvenientes acaban resolviéndose no por la fuerza, sino por el diálogo; no por el peso de la historia, sino por la habilidad y el ingenio de escucharse. Así, podemos decir que los recuerdos son apropiados, óptimos, siempre que no nos bloqueen en un pasado que no volverá. En todo proyecto misionero —y la familia es un lugar primordial— hacen falta el diálogo y la escucha. En una familia se cuecen las relaciones y los vínculos que, el día de mañana, darán pie a propuestas vitales de gran envergadura, sabiendo que en cada unidad familiar no hay nadie que viva la fe de la misma manera. Las inquietudes de cada miembro familiar son muy diversas.

La familia de Jesús era un lugar de Dios. José y María no vivían la fe del mismo modo, pero la vivían. Leían la partitura que Dios les había escrito y, al mismo tiempo que la interpretaban, con su disponibilidad, compromiso y oración, componían nuevos fragmentos. Así aprendían a amar y a amarse.

Todos somos, a la vez, intérpretes y compositores. Los pasajes que recordamos de nuestra infancia permanecen bien marcados en nuestro corazón. Pero no podemos vivir solo de recuerdos. Hay que ser «constructores familiares», instrumentos dispuestos a sonar bellamente en todos los espacios posibles. Animémonos. Cuando en un violín suenan dos cuerdas en armonía, la impresión es excelente. Imaginémonos si todos los miembros de una familia conjugan el verbo «amar». Imaginémonos si todos los que nos decimos cristianos, aquí en el Obispado de Lleida, somos de los que nos mantenemos firmes en descubrirnos y tratarnos como hermanos. Sería un pasaje inolvidable para las generaciones futuras.

¿Hay que generar recuerdos? Sí, pero también capacidades para ser activos hoy, en nuestro presente. De ahí que, cuando fallen los recuerdos —porque puede pasar, tarde o temprano—, tengamos el ingenio y la valentía de dejarnos llevar por la fuerza y la destreza de seguir conjugando el verbo «amar», dialogando y escuchando. Eso nos unirá, más pronto que tarde.

Con mi bendición y afecto,

+Daniel Palau Valero

Obispo de Lleida